

ПРО ПРОБЛЕМИ ІЗ ВИЗНАЧЕННЯМ ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО ВИРІШУЮТЬ СПОРИ ШЛЯХОМ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ, В УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВІ**ON PROBLEMS WITH DETERMINATION OF ORGANIZATIONS THAT RESOLVE DISPUTES BY WAY OF INTERNATIONAL COMMERCIAL ARBITRATION IN UKRAINIAN LAW**

Петрина В.Н., к.ю.н.,

професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань

Національна академія внутрішніх справ

В сучасних умовах міжнародний комерційний арбітраж вважається найбільш ефективним способом вирішення зовнішньоекономічних спорів. Важливість цього інституту неодноразово відмічалася в Резолюціях Генеральної Асамблеї ООН. Метою даної статті є дослідження проблем українського права у сфері міжнародного комерційного арбітражу, які призводять на практиці до некоректного розуміння механізму вирішення спорів шляхом міжнародного комерційного арбітражу. Головна увага в даній статті приділена проблемі відсутності чіткого визначення в українському праві організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу. Зокрема, в даній статті аналізуються терміни, що вживаються в українських правових актах для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу; досліджується значення таких понять, як «арбітражний суд», «третейський суд» та «арбітражна установа», що вживаються в українському праві; розглядаються проблеми співвідношення вищезазначених понять українського права з такими поняттями міжнародного права, як «arbitral tribunal» та «arbitral institution». В даній статті також розглядаються проблеми, пов'язані із колізією норм українського права, направлених на регулювання міжнародного комерційного арбітражу, з іншими нормами українського права. Значна увага в даній статті приділяється також проблемі відсутності в українському праві такої основоположної в сфері арбітражу категорії, як «арбітражний трибунал» (англ. arbitral tribunal), та проблемі невизначеності в українському праві такого поняття, як «арбітражна установа» (англ. arbitration institution) і принципово відмінне від міжнародного права розуміння в українському праві правового статусу арбітражних установ. Зокрема, розглядається проблема принципово відмінного правового статусу такої української арбітражної установи, як Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України, від, наприклад, такої центральної і провідної у світі арбітражної установи як Міжнародний арбітражний суд при Міжнародній торговельній палаті (англ. ICC International Court of Arbitration), що знаходиться у м. Париж, Франція.

Ключові слова: адміністрування арбітражу, арбітраж, арбітраж ad hoc, арбітражна установа, арбітражний трибунал, інституційний арбітраж, міжнародний комерційний арбітраж.

Nowadays, international commercial arbitration is considered the most effective way of resolving foreign economic disputes. The importance of this institute was repeatedly noted in the Resolutions of the General Assembly of the UN. The purpose of this article is to study the problems of Ukrainian law in the field of international commercial arbitration, which problems lead to an incorrect understanding of the mechanism of dispute resolution through international commercial arbitration. The main attention in the article is devoted to the problem of the lack of a clear determination in Ukrainian law of an organization that resolves foreign economic disputes via international commercial arbitration. In particular, the paper analyses the terms used in Ukrainian legal acts to denote an organization that resolves disputes through international commercial arbitration; the meaning of such terms as "arbitration court", "treteysky court" and "arbitration institution" used in Ukrainian law is investigated; problems of correlation of the above notions of Ukrainian law with such notions of international law as "arbitral tribunal" and "arbitral institution" are considered. The paper also examines problems related to the conflict of norms of Ukrainian law aimed at regulating international commercial arbitration with other norms of Ukrainian law. Considerable attention is paid in the article to the problem of the absence in Ukrainian law of such a fundamental category in the field of arbitration as "arbitral tribunal", and the problem of uncertainty in Ukrainian law of such a notion as "arbitration institution" and fundamentally different from international law understanding of the legal status of arbitration institutions in Ukrainian law. In particular, there is considered in this article the problem of fundamentally different legal status of such a Ukrainian arbitration institution as the International Commercial Arbitration Court at the Chamber of Commerce and Industry of Ukraine from, for example, such a central and leading arbitration institution in the world as the International Court of Arbitration of the International Chamber of Commerce, located in Paris, France.

Key words: arbitration, arbitration administering, ad hoc arbitration, arbitral institution, arbitral tribunal, institutional arbitration, international commercial arbitration.

Згідно з міжнародним правом та правом економічно розвинутих країн вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу виключно арбітражні трибунали (англ. arbitral tribunals). Положення про те, що арбітражний трибунал розглядає справи шляхом міжнародного комерційного арбітражу та приймає арбітражні рішення, чітко визначене в нормах такого основоположного міжнародно-правового акту в сфері міжнародного комерційного арбітражу, як Типовий закон ЮНСІТРАЛІ про міжнародний комерційний арбітраж (англ. UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration), схвалений Резолюцією Генеральної асамблеї ООН № 40/72 від 11 грудня 1985 року (надалі – «Типовий закон ЮНСІТРАЛІ»), зокрема, в розділі V, який називається «Арбітражне провадження», та в розділі VI, який називається «Прийняття арбітражного рішення та припинення розгляду». Так, наприклад, в статті 19 даного міжнародно-правового акту, яка називається «Визначення правил процедури», зазначено: «(1) За умови дотримання положень цього Закону сторони можуть на свій розсуд домовитись про процедуру

розгляду справи арбітражним трибуналом. (2) В разі відсутності такої угоди арбітражний трибунал може з дотриманням положень цього Закону вести арбітражний розгляд таким чином, який він вважає належним. Повноваження, надані арбітражному трибуналу, включають повноваження на визначення допустимості, належності, істотності та значущості будь-якого доказу» [1].

В міжнародному праві та праві економічно розвинутих країн поняття «арбітражний трибунал означає одного або колегію арбітрів» [1]. «Трибунал – це інший спосіб позначення арбітра (або арбітрів), призначеного для вирішення спору» [2]. «Арбітраж зазвичай здійснюється одним або трьома арбітрами, які в будь-якому випадку іменуються «арбітражним трибуналом» [3]. Арбітражний трибунал – це така організація, яка завжди створюється тимчасово (на час вирішення спору). Не існує будь-яких постійно діючих арбітражних трибуналів.

В міжнародному праві та праві економічно розвинутих країн термін «арбітражний трибунал» (англ. arbitral tribunal), «арбітраж» (англ. arbitration) та «арбітражна

установа» (англ. *arbitral institution*) означають абсолютно різні поняття, які ніколи не змішуються і не підмінюють один одного.

Однією із проблем українського права у сфері міжнародного комерційного арбітражу є те, що в ньому чітко і однозначно не визначено яка саме організація вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу. В одних українських нормативних актах зазначається, що спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу вирішуються «міжнародними комерційними арбітражами», в других – «арбітражними установами»; в третіх – «арбітражними судами»; в четвертих – «третейськими судами», в п'ятих – «складом арбітражного суду»; в шостих – «складом арбітражної комісії» тощо. В українській юридичній літературі можна знайти ще більше варіантів назв організацій, що вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу.

Згідно з Цивільним процесуальним кодексом України (надалі – ЦПКУ) вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу такі організації, як міжнародні комерційні арбітражі. Наприклад, в частині другій статті 454 ЦПКУ зазначено: «Сторони мають право звернутися до суду із заявою про скасування рішення міжнародного комерційного арбітражу» [4].

Згідно із частиною 1 статті 28 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу та приймають арбітражні рішення такі організації, як третейські суди. «Третейський суд вирішує спір згідно з такими нормами права, які сторони обрали як такі, що застосовуються до суті спору» [5]. В той же час згідно із частиною 3 статті 33 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу та приймають арбітражні рішення такі організації, як арбітражні суди. «Арбітражний суд, якщо він визнає прохання виправданним, повинен протягом 60 днів винести додаткове рішення» [5].

Згідно із статтею 38 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу та приймають арбітражні рішення такі організації, як Міжнародний комерційний арбітражний суд та Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України. «Спори, що виникають між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, іноземними суб'єктами господарської діяльності у процесі такої діяльності можуть розглядатися судами України, а також за згодою сторін спору Міжнародним комерційним арбітражним судом та Морською арбітражною комісією при Торгово-промисловій палаті України та іншими органами вирішення спору, якщо це не суперечить чинним законам України або передбачено міжнародними договорами України» [6].

Згідно з пунктом 3 статті 60 Регламенту Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу та приймають арбітражні рішення склади арбітражних судів. «Склад Арбітражного суду виносить арбітражне рішення протягом 30 днів з дня завершення слухання справи» [7].

Згідно з пунктом 3 статті 60 Регламенту Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу та приймають арбітражні рішення склади арбітражних комісій. «Склад Арбітражної комісії виносить арбітражне рішення протягом 30 днів з дня завершення слухання справи» [8].

Певні українські правознавці вважають, що спори в порядку міжнародного комерційного арбітражу можуть вирішуватись також такими існуючими на їх думку організаціями, як «інституційний арбітраж» та «арбітраж *ad hoc*». Так, в офіційних джерелах можна прочитати таке:

«Існує два види міжнародного комерційного арбітражу: інституційний та ad hoc (для конкретного випадку/справи).

Інституційний комерційний арбітраж є постійно діючим органом, створеним, як правило, при торговій палаті, торговельно-промислового союзу або асоціації. Такі органи діють на підставі своїх статутів, регламентів, мають секретаріати, в них ведеться список арбітрів.

Арбітраж ad hoc створюється тільки для вирішення конкретного спору і після винесення рішення припиняє своє існування» [9].

Таке розмаїття у визначенні найменувань організацій, що вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, що існує в українському праві, безумовно порушує вимоги до використання термінології в правових актах. Адже, як вчить нас теорія права, «використання термінології в правових актах має відповідати таким вимогам:

– *одності термінології: один і той самий термін (наприклад, посадова особа, неповнолітній) повинен вживатись в цьому акті (як і в усіх інших) в одному значенні;*

– *загальновизнаності термінів: слова не повинні бути вигаданими тільки для даного правового акта або застосовуватись в ньому в якомусь особливому смислі розробниками правового акта;*

– *стабільності термінів: вони мають бути установлені, їх значення не повинно змінюватись з кожним новим актом»* [10, с. 217]. Проте, як ми можемо бачити із наведених вище прикладів, при визначенні в українських правових актах організацій, що вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, усі ці вимоги використання термінології фактично порушуються.

Проте, проблема неадекватного використання в українському праві термінів для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, не обмежується відсутністю єдності, загальновизнаності та стабільності термінології в цій сфері. Ця проблема ускладнюється ще тим, що усі вищезазначені терміни, якими у вищезазначених українських нормативних актах позначається організація, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, суперечать нормам міжнародного права та/або нормам інших нормативно-правових актів України.

Так, термін «міжнародний комерційний арбітраж», що використовується в ЦПКУ для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, в міжнародному праві означає виключно спосіб вирішення спорів, а не яку-небудь організацію. Наприклад, резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 40/72 від 11.12.1985 р., якою було схвалено Типовий закон ЮНСІТРАЛ, чітко визначає термін «міжнародний комерційний арбітраж» як «*спосіб вирішення спорів, що виникають із міжнародних комерційних відносин*» [11].

Термін «третейський суд» що використовується для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, в, наприклад, статті 28 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», суперечить положенням Закону України «Про третейські суди». Так, стаття 6 Закону України «Про третейські суди» зазначає, що «*третейські суди в порядку, передбаченому цим Законом, можуть розглядати будь-які справи, що виникають із цивільних та господарських правовідносин, за винятком: ... 12) справ, коли хоча б одна із сторін спору є нерезидентом України*» [12]. Як відомо, шляхом міжнародного комерційного арбітражу розглядаються тільки ті спори, в яких хоча б одна із сторін спору є нерезидентом України. Таким чином, згідно із Законом України «Про третейські суди» – спеціальним законом, прийнятим для визначення правового статусу третейських судів, – третейські суди не можуть вирішувати спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу.

Термін «арбітражний суд» що використовується для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, в частині 3 статті 33 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», суперечить положенням Законів України № 2538-III від 21.06.2001, № 3018-III від 07.02.2002, № 2453-VI від 07.07.2010, № 1402-VIII від 02.06.2016, згідно з якими арбітражні суди в Україні були замінені господарськими судами. З часу прийняття вищезгаданих законів, будь-яких інших законів, якими би вводилося та/або визначалося поняття «арбітражні суди», в Україні не приймалося.

Щодо терміну «склад Арбітражного суду», що вживається в Регламенті Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України, зокрема в пункті 3 статті 60 даного Регламенту, та терміну «склад Арбітражної комісії», що вживається в Регламенті Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України, зокрема в пункті 3 статті 60 даного Регламенту, треба зазначити наступне. Термін «склад суду» (наприклад, склад окружного господарського суду, склад Верховного Суду України тощо), означає не певну організацію, що вирішує спори, а означає характеристику певної організації, що вирішує спори, тобто певного суду. Така характеристика, як «склад суду» (зокрема, окружного господарського, Верховного та будь-якого іншого суду) означає кількість і особистості, із яких складається відповідний суд (зокрема, окружний господарський суд, Верховний Суд України тощо) як організація. Таким чином, організацією, яка вирішує спори є, скажімо, певний окружний господарський суд, а не певний склад даного окружного господарського суду.

У зв'язку із вищенаведеним було б логічним припустити, що в Регламенті Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України та Регламенті Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України насправді мається на увазі, що організаціями, які вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, є відповідно не «склад Арбітражного суду» та «склад Арбітражної комісії», а Арбітражний суд (тобто Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України) та Арбітражна комісія (тобто Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України). Адже, як уже зазначалося вище, стаття 38 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» прямо говорить, що саме ці організації вирішують зовнішньоекономічні спори.

Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України та Морська арбітражна комісія при Торгово-промисловій палаті України згідно з положеннями, що визначають правовий статус цих організацій, є арбітражними установами. Так, пункт 1 Положення про Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України зазначає, що «Міжнародний комерційний арбітражний суд є самостійною постійно діючою арбітражною установою» [13]. Відповідно пункт 1 Положення про Морську арбітражну комісію при Торгово-промисловій палаті України зазначає, що «Морська арбітражна комісія є самостійною постійно діючою арбітражною установою» [14]. Таким чином, ґрунтуючись на положеннях вищезгаданих нормативних актів в Україні ствердилася думка, що саме арбітражні установи вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу. Проте, ця сентенція суперечить положенням міжнародного права та міжнародній арбітражній практиці.

Поняття «арбітражна установа» (англ. arbitral institution) в міжнародному праві – це «постійно діюча організація, що має свій власний арбітражний регламент, що регулює порядок надання цієї організації послуг

та інші процесуальні аспекти арбітражу» [15]. Пункт (d) статті 2 Типового закону ЮНСІТРАЛ зазначає, що «коли будь-яке положення цього Закону, за винятком статті 28, надає сторонам можливість приймати рішення з певного питання, сторони можуть доручити прийняття такого рішення будь-якій третій особі, включаючи установу¹» [1]. Таким чином, згідно із Типовим законом ЮНСІТРАЛ сторони можуть у визначених даним законом рамках уповноважити арбітражну установу приймати усі рішення, пов'язані з веденням арбітражу, крім рішення про врегулювання спору, тобто крім арбітражного рішення, про яке йдеться в статті 28 даного закону. Адже, як уже зазначалося вище, спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу вирішуються виключно арбітражними трибуналами, які згідно із міжнародним правом є окремими від арбітражних установ організаціями.

Згідно із вищезазначеним положенням Типового закону ЮНСІТРАЛ усі провідні арбітражні установи світу чітко зазначають в своїх положеннях чи на своїх сайтах про те, що вони не вирішують спори, а лише надають послуги з організації (адміністрування) арбітражу, а спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, натомість, вирішуються арбітражними трибуналами, які є окремими і незалежними від арбітражних установ організаціями.

Так, наприклад, на офіційному сайті першої в історії людства арбітражної установи, яка існує до теперішнього часу, – Лондонського міжнародного арбітражного суду (англ. London Court of International Arbitration (надалі – «LCIA»)) зазначено: «Роль LCIA в арбітражі полягає в наданні підтримки з адміністрування.

Коли LCIA «адмініструє» справу, він:
призначає арбітрів, які вирішують спір;
наглядає за ходом арбітражного розгляду. Це передбачає такі речі, як нагадування арбітрам, якщо сторони пропустили крайній термін для подання документів;
керує виплатами арбітрам. Сторони платять арбітрам за їх допомогу у вирішенні спору – LCIA отримує гроші від сторін, а потім організовує ці виплати; і
допомагає в будь-яких практичних питаннях, як-от організація місця для слухання.

LCIA також може допомагати сторонам в проведенні медіації так само, як він допомагає сторонам в проведенні арбітражу» [16].

На сайті LCIA також звертається увага на те, що «Арбітри не залежать від LCIA, призначаються в кожному конкретному випадку та оплачуються сторонами, а не LCIA...» [16]. Цим підкреслюється, що LCIA, який є арбітражною установою і функцією якого є адміністрування арбітражу, та арбітражний трибунал (що складається з арбітрів), функцією якого є вирішення спору шляхом арбітражу, є окремими незалежними організаціями.

Арбітражний регламент вищезазначеної арбітражної установи також підкреслює, що LCIA не вирішує спори, а лише адмініструє арбітраж: «зазвичай LCIA залучається тоді, коли арбітражне застереження або арбітражна угода посилаються на Арбітражний регламент LCIA. Однак, навіть якщо арбітражне застереження або арбітражна угода посилається на інший набір арбітражних правил (зокрема, Арбітражний регламент ЮНСІТРАЛ), у ньому все одно може бути зазначено, що арбітраж має адмініструватися LCIA. У цих випадках LCIA надаватиме послуги з адміністрування арбітражу майже так само, якби арбітраж провадився згідно з Арбітражним регламентом LCIA» [17].

Міжнародний арбітражний суд при Міжнародній торговій палаті (англ. International Court of Arbitration of International Chamber of Commerce) – центральна арбітражна установа світу, яка адмініструє більшість міжнародних арбітражних справ, – на своєму офіційному сайті

¹ Мається на увазі арбітражна установа.

так само зазначає: «хоча ми називаємося судом, але ми не вирішуємо спори та не приймаємо судових рішень» [18]. В арбітражному регламенті даної арбітражної установи також зазначається, що «суд сам не вирішує спори. Він адмініструє вирішення спорів, яке здійснюється арбітражними трибуналами у відповідності до Арбітражного регламенту Міжнародного арбітражного суду при Міжнародній торговій палаті» [19].

В статті 2 Додатку I до регламенту можливо найбільш відомої в Україні арбітражної установи – Арбітражного інституту при Торговій палаті Стокгольму (надалі – «ТПС») – зазначено: «ТПС сам не вирішує спори. Функцією ТПС є:

(i) адмініструвати внутрішні та міжнародні спори згідно з Арбітражним регламентом ТПС чи з іншими процедурами чи правилами, на які погодились сторони спору; та

(ii) надавати інформацію стосовно питань щодо арбітражу та медіації» [20].

В міжнародному праві і праві економічно розвинутих країн під арбітражним рішенням, на яке поширюється дія Конвенції про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень (надалі – «Нью-Йоркська конвенція»), може бути визнане тільки таке рішення, яке прийняте арбітрами, призначеними вирішити даний спір (тобто арбітражним трибуналом), а не будь-якою арбітражною установою (будь-якими посадовими особами арбітражної установи). У цьому зв'язку Секретаріат Комісії Організації Об'єднаних Націй з міжнародного торгового права (англ. Secretariat of the United Nations Commission on International Trade Law)² розмістив на своєму офіційному сайті роз'яснення з приводу того, що саме треба розуміти під арбітражними рішеннями, на які поширюється дія Нью-Йоркської конвенції. Документ, в якому містяться такі роз'яснення, називається Роз'яснення Секретаріату ЮНСІТРАЛ щодо Конвенції про визнання і виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 1958). Випуск 2016 р. В цьому документі, зокрема, зазначено, що судова практика більшості країн світу у визначенні поняття «арбітражне рішення» виходить із того, що визнання певного рішення арбітражним рішенням має залежати від характеру та змісту такого рішення, незважаючи на те чи включенні до його назви слова «арбітражне рішення» (англ. arbitral award) чи ні (див. пункт 20 Роз'яснення) [21]; арбітражним рішенням, на яке поширюється дія Нью-Йоркської конвенції, може бути визнане тільки таке рішення, яке прийняте арбітрами, призначеними вирішити даний спір (див. пункт 21 Роз'яснення) [21]. Так, наприклад, суд США постановив, що рішення такої арбітражної установи, як Постійний арбітражний суд (англ. Permanent Court of Arbitration), про відхилення запиту на арбітраж, не є арбітражним рішенням у розумінні Нью-Йоркської конвенції, тому що це рішення не було прийнято арбітрами (див. пункт 22 Роз'яснення) [21].

Брак узгодженості і послідовності у вживанні в українському законодавстві термінів для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного

арбітражу, можна проілюструвати на прикладі перекладів міжнародно-правових актів з англійської мови українською мовою. Так, англійський термін «arbitral tribunal», що завжди вживається в актах міжнародного права англійською мовою для позначення організації, що вирішує спори шляхом арбітражу, українською мовою в одних випадках перекладається як «арбітраж», в інших випадках – як «арбітражний суд», в третій випадок – як «третейський суд» тощо.

Так, наприклад, в оригінальному тексті Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (зокрема в статті 33) англійською мовою вживається термін «arbitral tribunal» [22]. В перекладі цього акту міжнародного права українською мовою, що розміщений в базі даних «Законодавство України» Верховної Ради України, термін «arbitral tribunal» в статті 33 перекладений як «арбітраж» [23]. В оригінальному тексті Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень (зокрема в пункті 3 статті 34) англійською мовою вживається термін «arbitral tribunal» [24]. В перекладі цього акту міжнародного права, що розміщений в базі даних «Законодавство України» Верховної Ради України, термін «arbitral tribunal» в пункті 3 статті 34 українською мовою перекладений як «арбітражний суд» [25]. В оригінальному тексті Конвенції про міжнародні майнові права на рухоме обладнання (англ. Convention on International Interests in Mobile Equipment) (зокрема в пункті (h) статті 1) англійською мовою вживається термін «arbitral tribunal» [26]. В перекладі цього акту міжнародного права українською мовою, що розміщений в базі даних «Законодавство України» Верховної Ради України, термін «arbitral tribunal» в пункті (h) статті 1 перекладений як «третейський суд» [26].

Висновки. 1. В українському праві відсутнє поняття «арбітражний трибунал» (англ. arbitral tribunal) в той час, як це поняття займає центральне місце в концепції міжнародного комерційного арбітражу, на якій ґрунтується міжнародне право та право економічно розвинутих країн. Натомість, в українському праві замість поняття «арбітражний трибунал» для позначення організації, що вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу, вживається ціла низка різних невідповідних суперечливих термінів. Таким чином, опираючись на положення українських нормативних актів не представляється можливим однозначно визначити те, яка ж організація в Україні вирішує спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу і приймає арбітражні рішення і, таким чином, дати чітке визначення самого терміну «арбітражне рішення».

2. В українському праві відсутнє поняття «адміністрування арбітражу» (англ. administering arbitration) як виду послуг із організації і супроводження арбітражного процесу. Ця прогалина в українському праві спричиняє неправильне розуміння ролі арбітражних установ в арбітражному процесі тобто спричиняє хибне сприйняття арбітражних установ як організацій, що вирішують спори шляхом міжнародного комерційного арбітражу.

ЛІТЕРАТУРА

1. UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration 1985 with amendments as adopted in 2006. URL: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/19-09955_e_ebook.pdf (дата звернення: 24.01.2024).
2. LCIA. Arbitration and ADR worldwide. URL: https://www.lcia.org/Frequently_Asked_Questions.aspx#1 (дата звернення: 24.01.2024).
3. Latham & Watkins. Guide to International Arbitration. URL: <https://www.lw.com/thoughtleadership/guide-to-international-arbitration-2017> (дата звернення: 24.01.2024).
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 березня 2004 року № 1618-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
5. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лютого 1994 року № 4002-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
6. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення: 24.01.2024).

²Ця організація відома під аббревіатурою ЮНСІТРАЛ (англ. UNCITRAL).

7. Регламент Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України. URL: <https://icas.org.ua/wp-content/uploads/Reglament-ISAS-pry-TPP-Ukrayiny.pdf> (дата звернення: 24.01.2024).
8. Регламент Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України. URL: https://macom.org.ua/wp-content/uploads/Reglament_UMAC_UA_2022.pdf (дата звернення: 24.01.2024).
9. Вороняк А.С. Міжнародний комерційний арбітраж: поняття, правова природа та його види. Офіційний сайт Господарського суду Волинської області. URL: <https://vl.arbitr.gov.ua/sud5004/> (дата звернення: 24.01.2024).
10. Загальна теорія права: Посібник / За заг. ред. М.І. Козюбри. – К.: Ваіте, 2015. – 392 с. URL: <https://www.osce.org/files/documents/8/f/283756.pdf>.
11. United Nations General Assembly Resolution 40/72. URL: <http://www.worldlii.org/int/other/UNGA/1985/87.pdf> (дата звернення: 24.01.2024).
12. Про третейські суди : Закон України від 11 травня 2004 року № 1701-IV / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1701-15#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
13. Положення про Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-промисловій палаті України : Додаток 1 до Закону України від 24 лютого 1994 року № 4002-XII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
14. Положення про Морську арбітражну комісію при Торгово-промисловій палаті України : Додаток 2 до Закону України від 24 лютого 1994 року № 4002-XII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text> (дата звернення: 24.01.2024).
15. Jus Mundi. Institutional Arbitration. URL: <https://jusmundi.com/en/document/wiki/en-institutional-arbitration> (дата звернення: 24.01.2024).
16. LCIA. Arbitration and ADR worldwide. URL: https://www.lcia.org/Frequently_Asked_Questions.aspx#1 (дата звернення: 24.01.2024).
17. LCIA Arbitration Rules. URL: https://www.lcia.org/Dispute_Resolution_Services/lcia-arbitration-rules-2020.aspx (дата звернення: 24.01.2024).
18. ICC International Court of Arbitration. URL: <https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/icc-international-court-arbitration> (дата звернення: 24.01.2024).
19. ICC 2021 Arbitration Rules. URL: https://iccwbo.org/dispute-resolution-services/arbitration/rules-of-arbitration/#article_1 (дата звернення: 24.01.2024).
20. Arbitration Rules of the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce. URL: https://sccarbitrationinstitute.se/sites/default/files/2022-11/arbitrationrules_eng_2020.pdf (дата звернення: 24.01.2024).
21. UNCITRAL Secretariat Guide on the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York, 1958). 2016 Edition. URL: https://uncitral.un.org/sites/uncitral.un.org/files/media-documents/uncitral/en/2016_guide_on_the_convention.pdf (дата звернення: 24.01.2024).
22. Convention on the Contract for the International Carriage of Goods by Road. URL: https://unece.org/DAM/trans/conventn/cmr_e.pdf (дата звернення: 24.01.2024).
23. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів. База даних «*Законодавство України*». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text (дата звернення: 24.01.2024).
24. Convention for the Unification of Certain Rules for International Carriage by Air URL: <https://www.icao.int/Meetings/AirCargoDevelopmentForum-Togo/Documents/9740.pdf> (дата звернення: 24.01.2024).
25. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень. База даних «*Законодавство України*». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_594#Text (дата звернення: 24.01.2024).
26. Convention on International Interests in Mobile Equipment. URL: <https://www.unidroit.org/instruments/security-interests/cape-town-convention> (дата звернення: 24.01.2024).
27. Конвенція про міжнародні майнові права на рухоме обладнання. База даних «*Законодавство України*». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_k62#Text (дата звернення: 24.01.2024).